

EEN RECENTE VONDST VAN RHYTIDIUM RUGOSUM (EHRH.) KINDB.
IN NEDERLAND.

door E. Agsteribbe

Op een voorjaarsexcursie (18 Juni 1950) van de N.N.V. in de duinen bij Castricum werd door mij, niet ver van de villa Kijkuit, een mosje ontdekt dat oppervlakkig enigszins geleek op *Hypnum cupressiforme*, echter veel forser van habitus. Het groeide langs een pad, onder kreupelhout, op zandgrond, tussen *Rhytidiadelphus triquetrus* en *Hylocomium splendens*. Opvallend was, dat de topblaadjes van de stengel sterk sikkelvormig gekromd waren. Door de generfde, sterk transversaal geplooid blaadjes en papilleuse cellen, was het gemakkelijk dit mos als het in Nederland zeldzame *Rhytidium rugosum* thuis te brengen.

Volgens de *Prodromus* II is *Rhytidium rugosum* omstreeks 1840-1850 driemaal gevonden en wel te Noordwijkerhout (Dz. et Molk.), Hillegom (Lac.) en Walcheren (v.d.Bosch). Gedurende bijna een eeuw daarna is deze soort niet meer in ons land verzameld, totdat J.J. Barkman in 1940 dit mos opnieuw te Noordwijk op twee plaatsen ontdekte (Jansen en Wachter, *Bryol. Notities VIII*). Tien jaar later komt dus mijn vondst aan de beurt. Het betreft hier de meest noordelijke vindplaats in ons land.

Alhoewel dit mos in Nederland uitsluitend langs de kust voorkomt, is het toch geen plant met een atlantisch areaal, maar een steppenplant, verspreid over de gehele aarde. Het is een xerophyt, die o.a. in de Sibेरische steppen tezamen met *Entodon orthocarpus* en *Abietinella abietina*, massaal optreedt (Herzog, *Geogr. d. Moose*).

Ook van IJsland, Oost Groenland, Caucasus, Japan en Noord-Amerika is dit mos bekend. In Europa heeft het een panboreale verspreiding, is echter in de arctische zone zelf zeldzaam (noordelijke grens bij 70°N.Br.). Deze soort komt over geheel Europa verspreid voor, maar mijdt blijkbaar het mediterrane gebied. In het binnenland van het Iberisch schiereiland is het wel gevonden, echter niet in Italië en Griekenland. Op kalkhoudend puin in de Alpen vormt het dikwijls uitgestrekte zoden, waarbij het zelfs in Zuid-Zwitserland op een hoogte van

3100 m. gesignaleerd is.

Rhytidium rugosum komt veel voor op zonnige, droge bos- of heidegrond, maar preferereert toch een enigszins kalkhoudend substraat. Volgens F. Greter¹⁾ is de pH amplitude 5,6 - 7,6 met een voorkeur voor het basische gebied.

Het is eigenaardig, dat dit mos zeer zelden fructificeert. Vegetatieve voortplanting is nooit waargenomen. Misschien dat bij zorgvuldig zoeken het mos op nog wel meer plaatsen langs onze kust wordt gevonden.

1) Die Laubmoose des oberen Engelbergtales. 1936

SUMMARY

Rhytidium rugosum is rare in the Netherlands. In the middle of the last century it has been found thrice, but nearly a century elapsed before it was rediscovered. Then the latest and most northerly find is reported here. It occurs exclusively along the coast here, usually in the dunes. A short survey of its distribution throughout the world is appended.

+ +
+

BRYOLOGISCH ONDERZOEK VAN SUBFOSSIEL VEEN BIJ AMSTEL-VEEN.

door J. Landwehr

Inleiding.

Hoewel het levende veen in Holland steeds minder interessant wordt, herbergt het in zijn ondergrond nog een schat aan feitenmateriaal, waardoor wij onze kennis van de ontwikkelingsgeschiedenis kunnen verdiepen. Bij een nauwgezet onderzoek ontdekken we telkens meer organismen of delen ervan. Het is wel zeker dat de huidige veenflora niet kan tippen aan de rijkdom aan soorten en de variatie van het landschap van ons oude Holland. Een land dat alle fasen ondergaan heeft van zee tot "haf"; van brak tot zoetwatermeer, van slikken tot rietmoeras, van moeraswoud tot dorre heide van Sphagnumpoelen en gagelstruweel, moet een enorme rijkdom geboden hebben aan associaties en soorten.